

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Rigor Moderatus Doctrinae Pontificiae Circa Usuras A SS.
D. N. Benedicto XIV. Per Epistolam Encyclicam Episcopis
Italiae Traditus**

Sancti Rigoris Specimina Exhibens - Mense Decembri M DCC XLVII

Zech, Franz Xaver

Ingolstadii, 1747

Caput VII. Specimen VII. Sancti Rigoris. §.175. Non Ubique Occurrit
Contractus Justus Lucrativus. (§.10.)

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63759](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63759)

CAPUT VII.

Specimen VII. Sancti Rigoris.

§. 175.

NON UBIQUE OCCURRIT CONTRACTUS
JUSTUS LUCRATIVUS. (§. 10.)

§. 176.

Ex necessitate aliena, Obligationem dandi mutuuum metimur ex necessitate aliena, & facultate propria. Necessitas alterius potest esse tanta, ut bene prævideas, eum nunquam restituere posse, quod ipsi credis. Huic donare potes, eleemosynam dare potes, ac sæpe teneris: sed mutuò dare non debes; nam mutuatio involvit obligationem restituendi: non potes autem obligare ad restitutionem eum, de quo certus es, quòd restituere non possit.

Unde nimis generaliter, & hoc ipso minùs castigatè loquitur quidam Fr. Danielis amicus *de Contract. Censual. §. 6. fol. 242.* dum dicit, *dari obligationem mutuandi gratis constituto in extrema necessitate, si non in promptu sint alia sublevanda illius necessitatis subsidia.* Quando igitur erit obligatio dandi eleemosynam, si extrema necessitate laborantem possim obstringere ad restitutionem? quidquid Theologia docet de *eleemosyna*, asserit iste Auctor de *mutuo*, nescio qua figura translationis, certè magna sanæ doctrinæ perturbatione. Casus varios extremæ necessitatis, qui contractum obligatorium admittunt, vel respuunt, accuratè secernit egregius Professor Ingolstadiensis THEODORUS PELTANUS *de tribus bonorum operum generibus lib. 1. c. 5.*

§. 177.

§. 177.

Facultas propria potest esse tam modica & restricta, & facu-
 ut ad mutuum non obligeris. Unde non teneris dare mu-^{tate pro-}
 tuo, si re tua ipsemet indiges. Obligantur enim homi-^{pria,}
 nes sibi invicem ad beneficia mutua, quantum in potesta-
 te est: quando autem re tua ipse indiges, in potestate tua
 non est, eam dare alteri.

§. 178.

Si facultas tibi est dandi mutuum, & simul necessitas al-^{desumitur}
 terum premit quærendi mutuum, quod verosimiliter suo ^{obligatio}
 tempore restituere poterit; tunc enimvero locum habet ^{mutuandi.}
 benefica mutuatio.

§. 179.

Sæpe datur opportunitas subveniendi necessitati alte-^{Contra-}
 rius alio quodam à natura mutui prorsus separato contra-^{ctus lu-}
 ctu, ex quo possis lucrum honestum capere. (§. 8.) ^{crativus}
^{sæpe potest,}

§. 180.

Imò potest contingere, ut non liceat gratuitum mu-^{nonnun-}
 tuum alteri concedere, si occasio adsit ineundi contra-^{quam de-}
 ctum lucratorium. e. g. Si tantundem vix acquirere va-^{bet iniri,}
 leas, ut præsentis necessitati tuæ, ac familiæ tuæ prospice-
 re possis, & pecuniam tuam diviti mercatori gratis per
 mutuum concedere velles, ut ope hujus pecuniæ majus
 lucrum faceret: planè officio tuo deesses, & non minus
 reprehendendus, quàm si eidem quotannis cum pernicie
 familiæ tuæ tantundem donare velles, quantum legitimo
 usu pecuniæ tuæ lucrari posses: iniquum autem foret,
 tantum donum annuatim à te accipere.

§. 181.

Extra ejusmodi casus, qui alienare sua potest, potest ^{Mutuum}
 etiam mutuo dare, neglecta occasione lucrum quærendi ^{potest,}
 Diff. I. M ex

90 CAP. VII. Non ubique datur Contractus lucrativus.
ex legitimo contractu. Imò non ubique occurrit contra-
ctus justus lucrativus, ubi necessitas alterius & facultas pro-
pria exigit mutuum.

§. 182.

*& debet
celebrari.*

Duplicis generis sunt casus illi, in quibus non liceat celebrare alium contractum lucrativum distinctum à mutuo. I. Quando necessitas alterius non patitur alium contractum lucrativum. II. Quando in alio simulato contractu intervenit mutuum palliatum.

§. 183.

*I. si alte-
rius neces-
sitas ali-
um con-
tractum
non ad-
mittit :*

I. Necessitas alterius non admittit alium contractum lucrativum, quando mutuarius poterit quidem suo tempore restituere, quod creditum est ; sed interim tamen nullum emolumentum ex pecunia à te data percipit. Nam si magnum commodum exinde capiat, sæpe locum habere potest contractus Societatis, uti cum mercatoribus; vel emptio census, uti cum iis, qui prædia frugifera emunt. Si quis verò pecuniis indigeat ad eos casus, in quibus nullum lucrum facit, planè locum non potest habere contractus Societatis, ad cuius substantiam spectat communitio lucri & damni : neque emptio census; non enim possum emere, quod non speratur provenire; neque pretium potest dici sine mercè. Eodem fere modo sentiendum de aliis contractibus, qui locum sæpe non habent præter mutuum, ubi scilicet necessitati alterius facilè per mutuum satisfacere potes sine incommodo tuo; alter autem carere beneficio tuo non potest absque magno suo incommodo, & insuper eæ sunt negotii circumstantiæ, ut leges aliorum contractuum observari non possint, salva charitate & justitia. In ejusmodi casibus urget illud Christi Domini : *Volenti mutuari à te, ne avertaris.* (a)

(a) *Matth. V. 42.*

§. 184.

II. Aliqui contractus cum iis etiam initi, quibus non teneris dare mutuum, sunt ita comparati, ut involvant palliatum mutuum. Unde debes vel omnino non contrahere, vel gratuitum mutuum celebrare, vel denique contractum verum sine simulatione inire juxta leges cuiusvis conventioni proprias.

*II. si alii
contractus
involvunt
mutuum
palliatum.*

§ 185.

Tales contractus simulati, præter innumeros alios, sunt

*Tales con-
tractus*

I. Quando alicui præsentem pecuniam quærenti, quidpiam carius venditur, ut statim à venditore per se, vel per interpositam personam vilius ematur: hic vocatur contractus *Mohatra*. (a)

II. Quando res solum ob dilatam solutionem justo pretio carius venditur, nisi alius interveniat exigendi majoris pretii titulus. (b)

III. Similiter quando solum ob anticipatam solutionem minus solvas, quam debes, vel emas minoris justo pretio.

IV. Quando vi pacti antichreseos creditor rei frugiferæ, sibi oppignoratæ, fructus lucratur, & nihilominus sortem integram recipit.

V. Quando ita cum Petro contrahis, ut Petrus totam summam, de qua agitur, tibi suo tempore restituat in numerata pecunia, cum tu partim pecuniam dederis, partim nomina assignaveris, quæ difficile exigi possunt; vel partim merces, pluris quam valeant æstimatas, tradideris.

VI. Quando pecuniam, vel animalia æstimata in societatem confers cum pacto, ut fors tibi salva sit, fructus verò communiter dividantur, & quidquid perit etiam fortuitis casibus, accipienti pereat.

(a) INNOCENT. XI. *propof. 40. inter damnatas.*

(b) *C. 10. de usur.*

§. 186.

reprobantur ab Ingolstadtensibus.

Hos, aliósque similes contractus, ob latens & paliatum mutuum, ac inde exactas iniquè usuras, damnant Doctores Ingolstadienses, (a) rigidèque inhærent Doctrinæ Pontificiæ, asserenti, non ubique occurrere contractum justum lucrativum. (§. 175.)

(a) LAYMANN, ILLSUNG, & Canonistæ passim.

CAPUT